

Ympäristö- ja elintarviketalouden valintakoe 01.06.2023

Osa 1

Ennakkomateriaaliin perustuvat monivalintatehtävät (0–30 pistettä)

Vastaa tehtäviin 1.1–1.20 ennakkomateriaalin: The Sustainable Development Goals Report 2022, perusteella.

Vain yksi vaihtoehto kustakin monivalintatehtävästä on oikein. Oikeasta vastauksesta saa 1,5 pistettä, väärästä vastauksesta yhden miinus pisteen. Jos jätät vastaamatta, et saa kysymyksestä pisteitä.

Tehtävä 1.1.

Absoluuttisessa köyhydessä elävät ihmiset. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Absoluuttisessa köyhydessä elävien ihmisten määrä kasvoi vuodesta 2015 vuoteen 2018.
2	-1	Alle \$1,90/päivä elävien ihmisten määrä oli yli 900 miljoonaa vv. 2015–2018.
3	-1	Alle \$1,90/päivä elävien ihmisten osuus koko väestöstä oli korkeampi Keski- ja Etelä-Aasiassa kuin Saharan eteläpuolisessa Afrikassa vv. 2019–2021.
4	1.5	Absoluuttisessa köyhydessä elävien työntekijöiden määrä maailmassa kasvoi 6,7 prosentista vuonna 2019 7,2 prosenttiin vuonna 2020. (oikea vastaus)
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.2.

Kuinka suuren osan maailman vehnän viennistä Ukraina ja Venäjän federaatio yhteensä toimittivat raportin mukaan?

1	1.5	30 % (oikea vastaus)
2	-1	10 %
3	-1	20 %
4	-1	5 %
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.3.

Ukrainan ja Venäjän federaation välinen konflikti on yhtäkkiä vähentänyt yhden alla olevan tuotteen vientiä merkittävästi. Minkä tuotteen?

1	-1	Tomaattien
2	-1	Perunan
3	-1	Pellavansiemenen
4	1.5	Auringonkukansiemenen (oikea vastaus)
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.4.

Kestävän kehityksen indikaattorit. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Kestävän kehityksen tavoitteiden kehityksen seuraamiseksi ei ole onnistuttu kehittämään uusia indikaattoreita.
2	1.5	Kansainvälisesti vertailukelpoisten aineistojen saatavuus kestävän kehityksen tavoitteiden kehityksen seuraamiseksi on kehittynyt huomattavasti, vaikka huomattavia tiedon aukkoja on vielä olemassa. (oikea vastaus)
3	-1	Haavoittuvien ryhmien kehityksen seurannaksi on olemassa tarpeeksi aineistoa.
4	-1	Tavoitteella 3 (terveys) ja tavoitteella 7 (energia) on alhaisin datan saatavuus.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.5.

Kuinka suuresta osasta kaikista maailman ala-asteen kouluista (engl. *primary school*) puuttui sähkö, juomavesi ja saniteettitilat?

1	-1	Kymmenesosasta
2	-1	Viidesosasta
3	1.5	Neljäsosasta (oikea vastaus)
4	-1	Puolesta
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.6.

Naisten osuus johtoasemissa maailmanlaajuisesti. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Osuus on kasvanut merkittävästi vuodesta 2019 vuoteen 2020.
2	1.5	Osuus on pysynyt muuttumattomana vuodesta 2019 vuoteen 2020. (oikea vastaus)
3	-1	Osuus on pienentynyt hieman vuodesta 2019 vuoteen 2020.
4	-1	Osuus on pienentynyt jatkuvasti vuodesta 2015 alkaen.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.7.

Vesipula (engl. *water stress level*). Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	1.5	Vesipula on kriittisen korkea Pohjois-Afrikassa ja Länsi-Aasiassa. (oikea vastaus)
2	-1	Vesipula on erittäin matala Pohjois-Afrikassa ja Länsi-Aasiassa.
3	-1	Vesipula on korkea Kanadassa, Venäjällä ja Pohjois-Euroopassa.
4	-1	Vesipula on olematon Kiinassa ja Intiassa.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.8.

Kestävän kehityksen tavoite 7 (kestävä energia). Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Tavoite ollaan nykykehityksellä saavuttamassa jo ennen vuotta 2030.
2	-1	Tavoitetta ei olla saavuttamassa, koska sähkön saatavuusaste (engl. <i>electricity access rate</i>) on kääntynyt laskuun.
3	1.5	Tavoite on vaikea saavuttaa ja se edellyttää poliittista tukea ja merkittävää rahoitusta uusiutuvaan energiaan. (oikea vastaus)
4	-1	Tavoitteesta on luovuttu globaalisti.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.9.

Kuinka korkea oli työttömyysaste koko maailmassa vuonna 2021?

1	-1	1,5 %
2	1.5	6,2 % (oikea vastaus)
3	-1	10,2 %
4	-1	13,1 %
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.10.

Globaalin reaalin talouskasvun kehitys (BKT) henkeä kohden (engl. *Global real GDP per capita*). Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	BKT:n kasvu henkeä kohden on noussut jatkuvasti vuodesta 2005 alkaen.
2	-1	BKT:n kasvu henkeä kohden on pudonnut viisi kertaa alle nollan vuodesta 2005 alkaen.
3	-1	BKT:n kasvu henkeä kohden on jäänyt vuoden 2010 pudotuksen myötä pysyvästi negatiiviseksi.
4	1.5	BKT:n kasvu henkeä kohden putosi negatiiviseksi vuonna 2020. (oikea vastaus)
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.11.

Mobiililaajakaista. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Mobiililaajakaista on maailmanlaajuisesti harvojen saavutettavissa.
2	1.5	Mobiililaajakaista saavuttaa lähes 95 % maapallon väestöstä. (oikea vastaus)
3	-1	4G-verkon saatavuus on kehittyvissä maissa maiden (engl. <i>emerging markets</i>) hyödytöntä, koska käytössä on 2G-verkko.
4	-1	Mobiililaajakaista ja sen saavutettavuus ovat ainoita asioita, jotka estävät kehittyvien väestön Internetin käyttöä.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.12.

Tulojen epätasa-arvoinen jakautuminen (engl. *income inequality*) COVID-19-pandemian aikana. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	COVID-19-pandemiasta huolimatta maiden väliset tuloerot ovat pysyneet muuttumattomina maailmanlaajuisesti.
2	-1	Kehittyvien maiden sisäiset tuloerot eivät muuttuneet COVID-19-pandemian aikana.
3	1.5	Arvio oli, että ilman COVID-19-pandemiaa tuloerot olisivat globaalilla tasolla pienentyneet. (oikea vastaus)
4	-1	Kehittyvien maiden sisäiset tuloerot kasvoivat merkittävästi COVID-19-pandemian aikana.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.13.

Kaupungistuminen ja jätehuolto. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Tänä päivänä hieman alle puolet maapallon väestöstä asuu kaupungeissa.
2	1.5	70 % maailman väestöstä ennakoidaan asuvan kaupunkialueilla vuonna 2050. (oikea vastaus)
3	-1	Vuonna 2022 kerättiin maailmanlaajuisesti alle puolet kiinteästä yhdyskuntajätteestä (engl. <i>municipal solid waste</i>).
4	-1	Keski- ja Etelä-Aasiassa suurin osa kerätystä yhdyskuntajätteestä myös käsitellään.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.14.

Ilmansaasteet. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Ilmansaasteet on saatu hallintaan, eivätkä ne enää merkittävästi uhkaa ihmisen terveyttä.
2	-1	Ilmansaasteet aiheuttivat vuonna 2019 maailmanlaajuisesti 42 miljoonaa ennen aikaista kuolemaa.
3	1.5	99 % maapallon kaupunkiväestöstä asuu alueilla, joissa WHO:n ilmanlaatunormit eivät täyty. (oikea vastaus)
4	-1	Ilmansaasteiden aiheuttamat ennen aikaiset kuolemat ovat vain vähän yhteydessä maan tulotasoon.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.15.

Ruokahukka (ketjunaikana häviävä; engl. *food lost*) ja ruokahävikki (syömäkelpoisen ruuan haaskuu; engl. *food waste*): Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Sadonkorjuun ja vähittäismyynnin välillä ei tapahdu ruokahukkaa.
2	-1	Ruokahukan määrä sadonkorjuusta vähittäismyyntiin (engl. <i>retail market</i>) on kasvanut erittäin paljon 2016 ja 2020 välisenä aikana.
3	-1	Ruokahukka ja ruokahävikki ovat vain kehittyvien maiden ongelmia.
4	1.5	Ruokahukalla ja ruokahävikillä on merkittävää ympäristöllistä, sosiaalista ja taloudellista merkitystä. (oikea vastaus)
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.16.

Kestävän kehityksen tavoitteen 13 teemana on ilmastonmuutos. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Ilmastonmuutoksella ei ole vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalveluiden tilaan, jos lämpeneminen on korkeintaan 1,5 astetta.
2	-1	Luonnon monimuotoisuuden tila parantuu ilmastonmuutoksen seurauksena, jos lämpeneminen rajautuu noin kahteen asteeseen.
3	-1	Jos ilmasto lämpenee yli 2 astetta, luonnon monimuotoisuuden tila heikentyy, mutta tällä ei ole vielä vaikutusta ihmisten terveyteen.
4	1.5	Jos ilmasto lämpenee 1,5 astetta tai enemmän, luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien heikkeneminen uhkaavat ihmisten terveyttä. (oikea vastaus)
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.17.

Kestävän kehityksen tavoite 14 käsittelee vedenalaista elämää. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	-1	Reilua viidesosaa maailman kalakannoista ylikalastettiin vuonna 2017 ja osuus on tämän jälkeen kasvanut.
2	1.5	Yli kolmasosaa maailman kalakannoista ylikalastettiin vuonna 2019, mutta osuus on tämän jälkeen laskenut. (oikea vastaus)
3	-1	Noin neljäsosaa maailman kalakannoista ylikalastettiin vuonna 2019 ja ylikalastuksen osuus on viime aikoina kasvanut.
4	-1	Lähes puolta maailman kalakannoista ylikalastettiin vuonna 2017 ja osuus on viime vuosina pysynyt lähes muuttumattomana.
–	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.18.

Seuraavat väitteet kuvaavat maailman metsäpinta-alan muutoksia. Mikä väitteistä pitää paikkansa?

1	1.5	Aasiassa, Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa metsien kokonaispinta-ala on lisääntynyt vuosien 2000-2020 välillä. (oikea vastaus)
2	-1	Vuosina 2000-2020 metsien pinta-ala laski prosentuaalisesti eniten Keski- ja Etelä-Aasiassa.
3	-1	Latinalaisessa Amerikassa ja Saharan eteläpuolisessa Afrikassa metsien kokonaispinta-ala on hieman lisääntynyt vuosien 2000-2020 välillä.
4	-1	Sertifioitu metsäala laski vuosien 2010 ja 2021 välillä noin neljänneksellä.
-	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.19.

Miten globaalit hiilidioksidipäästöt muuttuivat vuoden 2020 aikana?

1	-1	Nousivat 2 prosenttiyksikköä.
2	-1	Nousivat 6,3 prosenttiyksikköä.
3	-1	Laskivat 1 prosenttiyksikön.
4	1.5	Laskivat 5,2 prosenttiyksikköä. (oikea vastaus)
-	0	<i>Ei vastausta</i>

Tehtävä 1.20.

Kestävän kehityksen tavoite 17 käsittelee kumppanuutta tavoitteiden saavuttamiseksi. Mikä seuraavista pitää paikkansa?

1	1.5	COVID-tukien ansiosta kehitysyhteistyön määrä kehittyviin maihin saavutti uuden ennätyksen vuonna 2021, mutta tavoitetta ei silti saavutettu. (oikea vastaus)
2	-1	COVID-tukien ansiosta kehitysyhteistyön määrä kehittyviin maihin ylitti ensimmäistä kertaa tavoitteen vuonna 2021.
3	-1	Vuodesta 2015 kehitysyhteistyön määrä kehittyviin maihin on lähes kaksinkertaistunut COVID-tukien ansiosta.
4	-1	Vuodesta 2015 kehitysyhteistyön määrä kehittyviin maihin on laskenut lähes puoleen, vaikka COVID-tuet ovat olleet huomattavia.
-	0	<i>Ei vastausta</i>

Osa 2

Kokeessa jaettavaan aineistoon perustuvat tehtävät (0–30 pistettä)

IPCC, Summary for Policy Makers: Potential global contribution of response options to mitigation, adaptation, combating desertification and land degradation, and enhancing food security. (Infografia raportista: IPCC, 2019: Summary for Policymakers. In: Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems [P.R. Shukla, J. Skea, E. Calvo Buendia, V. Masson-Delmotte, H.- O. Pörtner, D. C. Roberts, P. Zhai, R. Slade, S. Connors, R. van Diemen, M. Ferrat, E. Haughey, S. Luz, S. Neogi, M. Pathak, J. Petzold, J. Portugal Pereira, P. Vyas, E. Huntley, K. Kissick, M. Belkacemi, J. Malley, (eds.)].)

Bocken N, Morales LS, Lehner M. Sufficiency Business Strategies in the Food Industry—The Case of Oatly. Sustainability. 2020; 12(3):824.

Tutustu koetilanteessa jaettuun aineistoon. Vastaa tehtävään 2.1 infograafin (IPCC, 2019) perusteella ja tehtävään 2.2 (kysymykset a–d) tutkimusartikkelin (Bocken ym. 2020) perusteella.

Kunkin vastauksen tulee koostua kokonaisista virkkeistä. Vastausten pitää mahtua niille varattuun tilaan.

Älä kirjoita vaihtoehtoisia vastauksia. Jos kirjoitat vaihtoehtoisia vastauksia, arvostelussa huomioidaan vain vastaus, josta saat vähiten pisteitä.

Vastaa tehtäviin ytimekkäästi ja aineiston mukaisesti. Ole huolellinen, että vastaat kuhunkin tehtävään oikean aineiston perusteella.

Kirjoita vastauksesi suomeksi. Muilla kielillä kirjoitettuja vastauksia ei huomioida arvostelussa.

Tehtävästä 2.1 voit saada enintään 10 pistettä.

Vastausta pisteytettäessä otetaan huomioon asiatiedot ja niiden virheettömyys sekä vastauksen kieliasu (rakenne, johdonmukaisuus ja oikeakielisyys). Kokonaisten virkkeiden muodossa olevista asiatiedoista voit saada enintään 9 pistettä. Selkeästä rakenteesta, johdonmukaisuudesta ja oikeakielisydestä voit saada enintään yhden pisteen.

Tehtävästä 2.2 (kysymykset a-d) voit saada enintään 5 pistettä / kysymys eli yhteensä enintään 20 pistettä.

Vastauksia pisteytettäessä otetaan huomioon asiatiedot ja niiden virheettömyys sekä vastauksen kieliasu (rakenne, johdonmukaisuus ja oikeakielisyys). Kokonaisten virkkeiden muodossa olevista asiatiedoista voit saada enintään 18 pistettä. Selkeästä rakenteesta, johdonmukaisuudesta ja oikeakielisydestä voit saada enintään kaksi pistettä.

Tehtävä 2.1.

Oheisessa kuviossa (Liite 1) esitetään arvioita siitä, kuinka erilaiset maankäyttöön liittyvät toimenpiteet (response options) vaikuttavat ilmastonmuutoksen hillintään (mitigation), ilmastonmuutokseen sopeutumiseen (adaptation), aavikoitumisen (desertification) ehkäisemiseen, maaperän köyhtymisen (land degradation) ehkäisemiseen ja ruokaturvan (food security) parantamiseen. Vertaile kuviossa mainittujen toimenpiteiden vaikutuksen suuntaa ja suuruutta (magnitude) edellä esitettyihin kategorioihin a) maataloudessa (agriculture) b) metsissä (forests) c) maaperässä (soil) ja d) muissa ekosysteemeissä (other ecosystems). Luottamustasoa (confidence level) H, M ja L ei tarvitse huomioida vastauksessa.

Lisäsanasto kuvioon

agro-forestry = peltometsäviljely

livestock = kotieläin

grazing = laidunnus

integrated water management = integroitu vesihuolto

salinization = suolaantuminen

compaction = tiivistyminen

acidification = happamoituminen

wetland = kosteikko

peatland = turvemaa

Mallivastaus: Maataloudessa ruoantuotannon korkeampi tuottavuus ja peltometsäviljely tuottavat suuren positiivisen vaikutuksen kaikkiin kategorioihin (0,5 p). Parantunut pellon käsittely on arvioitu kokonaisuutena kolmanneksi parhaaksi (0,25 p). Kehitys kotieläinten ja laidunmaan hoidossa sekä maatalouden monipuolistaminen tuottavat myös positiivisia vaikutuksia kaikkiin kategorioihin (0,75 p), mutta vaikutusten suuruus on pienempi (0,25 p). Integroidun vesihuollon vaikutukset ovat myös positiivisia, vaikka pieniä aavikoitumisen ja maaperän köyhtymisen ehkäisemisessä (0,5 p). Nurmialueiden vähentynyt muuttaminen viljelymaaksi vaikuttaa kohtalaisen negatiivisesti ruokaturvaan (0,25 p), sopeutumisen osalta dataa ei ole (0,25 p) ja muihin kategorioihin vaikutus on positiivinen (0,25 p), mutta pieni tai kohtuullinen (0,25 p).

Sekä metsänhoito että vähentynyt metsäkato ja metsien tilan heikkeneminen tuottavat positiivisia vaikutuksia kaikkiin kategorioihin (0,5 p), mutta metsänhoidon positiivinen vaikutus on kokonaisuudessaan hieman suurempi (0,25 p).

Maaperän korkeampi hiilipitoisuus tuottaa suuren positiivisen vaikutuksen kaikkiin kategorioihin (0,25 p). Vähentynyt maaperän eroosio saattaa vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintään joko positiivisesti tai negatiivisesti (0,25 p), mutta muihin kategorioihin vaikutus on suuri ja positiivinen (0,25 p). Vähentyneen maaperän suolaantumisen kohdalla dataa ei hillinnän osalta ole (0,25 p), mutta kaikki arvioidut vaikutukset ovat positiivisia (0,25 p). Vähentyneen maaperän tiivistymisen kohdalla dataa ei ole hillinnän eikä aavikoitumisen osalta (0,25 p), muiden kategorioiden osalta vaikutukset ovat positiivisia (0,25 p).

Muiden ekosysteemien osalta palonhallinta tuottaa suurimmat positiiviset vaikutukset (0,25 p). Myös vähentyneet maanvyöryt ja luonnonkatastrofit vaikuttavat positiivisesti kaikkiin kategorioihin (0,25 p), mutta vaikutuksen suuruus vaihtelee paljon kategorioiden välillä (0,25 p). Vähentyneen saastumisen vaikutuksen suunta hillintään on epäselvä (0,25 p). Muiden kategorioiden osalta vähentyneen saastumisen vaikutus on positiivinen (0,25 p). Rannikkokosteikkojen ennallistaminen ja vähentynyt käyttötarkoituksen muuttaminen tuottaa hillinnän ja sopeutumisen osalta suuren positiivisen vaikutuksen (0,25 p), aavikoitumisen osalta vaikutus on merkityksetön (0,25 p), maaperän köyhtymisen osalta on pieni positiivinen vaikutus (0,25 p) ja ruokaturvan osalta vaikutuksen suunta on epävarma (0,25 p). Turvemaiden ennallistaminen ja käyttötarkoituksen muuttaminen tuottaa positiivisen vaikutuksen hillintään ja maaperän köyhtymiseen (0,25 p), ruokaturvaan vaikutus on negatiivinen (0,25 p), sopeutumisen osalta ei ole dataa (0,25 p) ja aavikoituminen ei ole toimenpiteen kannalta sovellettavissa (0,25 p).

Yhteensä 9 pistettä + 1 piste oikeakielisyydestä, rakenteesta ja johdonmukaisuudesta

Tehtävä 2.2.a

Mihin tutkimuskysymyksiin Bocken, Smeke Morales & Lehner pyrkivät artikkelissaan vastaamaan? Millaisia menetelmiä tutkijat käyttävät vastatakseen kysymyksiin?

Mallivastaus: Tutkijat pyrkivät vastaamaan kahteen tutkimuskysymykseen: 1. Miten kohtuullistamisen liiketoimintastrategioita voidaan toteuttaa elintarviketeollisuudessa? (1 p) ja 2. Mitkä ovat tapausyritys Oatlyn tavoittelemat kohtuullistamisen strategiat ja mitä haasteita ja mahdollisuuksia ne edustavat? (1 p) Tutkimuskysymyksiin vastataan kirjallisuuskatsauksella (0,5 p) ja käytäntöjen arvioinnilla/käytäntökatsauksella/tapaustutkimuksella (0,5 p), johon kuului Oatlyn työntekijöiden haastatteluja (0,5 p) sekä Oatlyn kestävyysraportti (0,5 p). Analyysissa luotiin teoreettinen viitekehys (0,5 p).

4,5 p + 0,5 p (oikeakielisyyss, rakenne, johdonmukaisuus) = 5 p

Tehtävä 2.2.b

Mitä tarkoitetaan liiketoimintastrategialla, jossa sovelletaan tiedostavia (engl. *conscious*) myynti- ja markkinointitekniikoita ja mitkä sen tavoitteet ovat?

Mallivastaus: Kyseisessä liiketoimintastrategiassa keskitytään enemmän tyydyttämään tarpeet (0,75 p) kuin luomaan haluja (0,75 p). Strategian tavoitteena on luoda pitkäaikaisia suhteita kuluttajiin/asiakkaisiin (0,5 p). Liiketoiminnan kannattavuus perustuu premium-hinnoittelulle (0,5 p). Tietoisien liiketoimintastrategian tarkoitus on saada kuluttajat miettimään kahdesti ennen ostopäätöstä (0,5 p), pidättäytymään turhista tuotepäivityksistä/-parannuksista (0,5 p), välttää alennuksia ja määrätarjouksia (0,5 p) tai rajata pois tietynlaisia kestävämpiä tarjouksia (0,5 p).

4,5 p + 0,5 p (oikeakielisyyss, rakenne, johdonmukaisuus) = 5 p

Tehtävä 2.2.c

Nudging, eli tuuppaus on keino vaikuttaa kuluttajan käyttäytymiseen ja valintoihin. Kuinka tuuppauksella voidaan vaikuttaa kuluttajia tekemään kestävämpiä valintoja? Miten ruotsalainen yritys Max Burger on hyödyntänyt tuuppausta ja mitä seurauksia sillä on ollut?

Mallivastaus: Tuuppausta toteutetaan usein tietoisesti suunnitteleamalla ”valinnan arkkitehtuuria” eli sitä, missä olosuhteissa kulutus päätös tehdään (1 p). Tuuppausta voidaan tehdä tietoa yksinkertaistamalla (0,25 p), fyysistä ympäristöä muuttamalla (0,25 p), sosiaalisten normien avulla (0,25 p) ja asettamalla perusvaihtoehdot (0,25 p). Lisäksi tuuppausta voidaan toteuttaa kulutuksen eri vaiheissa aina ostopäätöksestä tuotteen hävittämiseen saakka (0,25 p).

Max Burgerissa on näyttävästi esillä (0,25 p) hiilineutraaleja, kasvis- ja vegaanivaihtoehtoja (0,5 p). Kaikkiin hampurilaisiin on merkitty niiden hiilijalanjälki (0,5 p). Hampurilaisten, joiden hiilijalanjälki on keskiarvoa matalampi, myynti on lisääntynyt 16 % (0,5 p) ja lisäksi myös muut pikaruokaketjut Ruotsissa ovat alkaneet ottaa valikoimiinsa kasvis- ja vegaanivaihtoehtoja (0,5 p).

4,5 p + 0,5 p (oikeakielisyyss, rakenne, johdonmukaisuus) = 5 p

Tehtävä 2.2.d

Kohtuullistamisen liiketoimintastrategiat on järjestetty kategorioihin kuvioissa 1 ja 2. Tarkastele kategorioiden välisiä eroja: Mikä yhdistää kuvion 'vältä' -kategorian strategioita? Mihin 'vähennä' kategorian strategiat pyrkivät? Entä mitkä strategiat tutkijat sijoittavat kategoriaan 'uudelleenkäytä'?

Mallivastaus: "Vältä"-kategorian strategioita yhdistää se, että kuluttajille pyritään tarjoamaan helposti mahdollisuuksia välttää ylikulutusta (0,75 p) tai kestävämpien tuotteiden ostamista (0,75 p), "Vähennä"-kategorian strategioilla pyritään vähentämään kulutuksen ympäristövaikutusta silloin, kun kulutusta on hankala välttää (0,75 p) ja muuttamaan kuluttajien asenteita (0,75 p). "Uudelleenkäytä"-kategoriassa ehdotetaan, että kuluttajille tarjottaisiin uudelleentäytettäviä pakkauksia eli tuotteen elinkaarta pidennetään (0,75 p) ja että ruoalle keksittäisiin uusia käyttötarkoituksia eli vältetään turhaa jätettä (0,75 p).

4,5 p + 0,5 p (oikeakielisyys, rakenne, johdonmukaisuus) = 5 p